TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :21246
Tarih :12.11.2026

10/5083

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de iktidarın sermaye odaklı politikaları, cezasızlık rejimi ve denetimsizlik neticesinde iş cinayetleri ve işçileştirilen çocuk ölümleri yaşam hakkını yok sayan sistematik bir boyuta ulaşmıştır. Kâr hırsı uğruna işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin göz ardı edilmesi, denetim mekanizmalarının işlevsizleştirilmesi ve sermaye sahiplerinin hukuki ile idari sorumluluktan muaf tutulması, emekçilerin ve yoksullaştırılan çocukların yaşamını doğrudan gasp etmektedir.

İş cinayetlerinin arkasındaki yapısal ve politik nedenlerin açığa çıkarılması, ihmallere yol açan sorumluların ve sermaye odaklarının tespit edilmesi ile emekçilerin ve çocukların yaşam hakkını güvence altına alacak kalıcı, adil ve sürdürülebilir çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Gülderen VARLİ
Van Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de son yıllarda derinleşen ekonomik kriz, yüksek enflasyon ve gelir dağılımındaki eşitsizlik; yurttaşların çoklu toplumsal krizlere ve yaşam hakkını yok eden uygulamalara maruz kalmasına neden olmaktadır. Özellikle dar gelirli kesimler, asgari ücretliler, çalışan emekliler ve MESEM uygulamasıyla ucuz işgücüne dönüştürülen öğrenciler açısından yaşam her geçen gün daha sorunlu hâle gelmektedir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) açıkladığı verilere göre, Ekim ayında en az 193 işçi, 2026 yılının ilk on ayında ise en az 1.930 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Bu veriler, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanındaki yapısal sorunların ve yetersiz kamusal denetimin boyutlarını göz önüne sermektedir. İş cinayetleri, münferit kazalar olarak değerlendirilemeyecek ölçüde sistematik bir sorun hâline gelmiştir. İşyerlerinde gerekli güvenlik önlemlerinin alınmaması, denetim mekanizmalarının etkin işletilmemesi ve işçilerin yaşam hakkının kâr odaklı politikaların gerisinde bırakılması ölümlerin temel nedenleridir. Yoksulluk koşullarında geçinmek zorunda kalan emekçiler, iş kaybı yaşamaktan korkarak yaşam haklarını aramak ile aç kalmak arasında tercihe bırakılmaktadır.

Kadın işçiler ise iş kazaları ve meslek hastalıkları açısından görünmez risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Kayıt dışı istihdam, güvencesiz çalışma ve ev içi yükümlülükler kadınların maruz kaldığı dezavantajları artırmaktadır.

Bu tablonun son örneklerinden biri, 9 Kasım 2026 tarihinde İzmir'in Aliağa ilçesindeki HABAŞ Demir Çelik Fabrikası'nda meydana gelen patlamadır. Yaşanan patlama sonucunda 18 işçinin yaşamını yitirdiği ve çok sayıda işçinin yaralandığı açıklanmıştır. Söz konusu tesiste son üç hafta içerisinde üç ayrı iş cinayetinin yaşandığı ifade edilmektedir. Yaşanan bu olaylar, fabrikadaki çalışma koşullarının, iş güvenliği uygulamalarının ve denetim süreçlerinin kapsamlı biçimde incelenmesini zorunlu kılmaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanının piyasa koşullarına terk edilmesi, işverenlerin maliyet ve üretim önceliklerinin işçilerin yaşam hakkının önüne geçirilmesi, iş cinayetlerinin süreklilik kazanmasına neden olmaktadır. Oysa çalışma ortamlarının güvenli hâle getirilmesi devletin ve işverenlerin temel sorumluluğudur.

HABAŞ Demir Çelik Fabrikası'nda meydana gelen patlamanın oluş biçiminin yanı sıra, olay öncesinde iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınıp alınmadığı, risk değerlendirmelerinin yapılıp yapılmadığı ve denetimlerin sıklığı açıklığa kavuşturulmalıdır. Basına yansıyan haberlerde, fabrikada daha önce tehlikeli çalışma koşullarına ilişkin uyarıların yapıldığı yönünde iddialar bulunmaktadır. İşçilerin yaşamlarını tehdit eden koşullara ilişkin uyarılarının dikkate alınmaması, doğrudan yaşam hakkını ilgilendiren ciddi bir sorumluluk meselesidir. Ayrıca var olan ihmal ve denetimsizlik, emekçilerin çalışma yaşamındaki diğer hak ihlallerinden bağımsız değildir. Ücretlerini alamayan öğretmenler, aylarca maaş bekleyen belediye ve fabrika işçileri, primleri eksik yatırılan emekçiler, fazla mesai ücretleri ve kıdem tazminatları ödenmeyen inşaat işçileri aynı yapısal sorunla karşı karşıyadır. İşçinin emeğinin karşılığını alması işverenlerin insafına bırakılmaktadır.

Acilen etkin kamusal denetimin sağlanması, işçilerin örgütlenme ve itiraz haklarının güvence altına alınması, işverenlerin sorumluluklarını eksiksiz yerine getirmesi, ihlallerin yaptırıma bağlanması ve cezasızlık uygulamalarına son verilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, HABAŞ Demir Çelik Fabrikası'nda yaşanan patlama başta olmak üzere geçmişte meydana gelen iş cinayetlerinin ve iş güvenliği ihlallerinin incelenmesi, sorumluların tespit edilmesi ve benzer olayların yaşanmaması için gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir meclis araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	